GRAMMATICA LINGVAE PERSICAE.

AVCTORE

Patre Fratre IGNATIO *à* JESV
Carmelita Discalceato Missionario, & Vicario Residentiæ Tripolis, & Montis Libani.



ROMÆ,

Typis Sacræ Congregationis de Propaganda Fide.
Anno Domini M DC LXI.

SVPERIORVM PERMISSV.

LIBER PRIMVS
CIRCA LINGVAM PERSICAM,

Et primò Rudimenta eiuſdem linguæ Perſicæ, quæ eſt Pars Prima ipſius

LIBRI PRIMI.

CAPVT I.

De Literis Perſarum.

LITERÆ Perſarum ſunt tantùm triginta & vna, nam *Lam Alef*, ﻻ, etiamſi apponatur in Alphabeto, non eſt litera particularis, ſed ſunt duæ ſimul iunctæ, nempè ل *Lam*, & ا

Alef, ſicuti inter Latinos iungitur *e* ſimul cum *t*, & fit particula *&*, quæ non eſt vna litera particularis, ſed ſunt duæ in ſuis locis diſtinctæ. De quibus Perſarum literis aliqua breuiter dicemus, ſed prius inſpiciendum eſt Alphabetum in ſequentibus paginis deſcriptum, in quibus Figuram, Nomen, Valoremque ipſarum literarum reperies.

FIGVRA LITERARVM
PERSICARVM
VALORQVE ILLARVM.

Valor	Nomen	Nō annexa Priori	Annexa Posteriori	Annexa Priori	Non annexa
A	Alef الف	ا	ا	ـا	ا
B	Be باء	ﺑ ﺒ ﺐ	بد	ـب	ب
P	Pe پاء	ﭘ ﭙ ﭗ	پد	ـپ	پ
T	Te تاء	ﺗ ﺘ ﺖ	تد	ـت	ت
Cs	Cſe ثاء	ﺛ ﺜ ﺚ	ثد	ـث	ث
G	Gim جيم	جـ	جـ	ـج	ج

C	Ce چه	ﭽ	ﭼ	ﭻ	چ
Eh	Eh حاء	ﺤ	ﺣ	ﺢ	ح
Chh	Chh خاء	ﺨ	ﺧ	ﺦ	خ
D	Dal دال	د	ﺪ	ﺪ	د
Z	Zal ذال	ذ	ﺬ	ﺬ	ذ
R	Re راء	ر ﺮ	ر ﺮ	ﺮ	ر
Z	Ze زاء	ز	ز ﺰ	ﺰ	ز
Sg	Sge ژه	ژ	ژ ژ	ژ ﮋ	ژ
S	Sin سين	ﺴ ﺴ	ﺴ	ﺲ	س

Sê	Sĉin شين	شد ث	شـ	ـش	ش
SS	Sšad صاد	صد	ـصـ	ـص	ص
Zh	Zhad ضاد	ضد	ـضـ	ـض	ض
Th	The طاء	ط	ـطـ	ـط	ط
Zh	Zhe ظاء	ظ	ـظـ	ـظ	ظ
Ahh	Ahhin عين	ع	ـعـ	ـع	ع
Ghh	Ghhain غين	غـ	ـغـ	ـغ	غ
F	Fe فا	ف	ـفـ	ـف	ف
Ch	Chaf قاف	ق	ـقـ	ـق	ق

K	Kaf كاف	کـ ﮑ	ﻛ	ﮏ	ک
L	Lam لام	ﻟ	ﻠ	ﻞ	ل
M	Mim ميم	ﻣ	ﻤ	ﻤ	م
N	Nun نون	نن ﻧ ﻨ	ﻧ	ﻦ	ن
V	Vau واو	ﻮ	ﻮ	ﻭ ﻮ	و
E	E ﻫ	ﻫ ﻬ	ﻫ ه ﻬ	ﻪ ﻪ	ه
La	Lā Alef				لا
I	Ie يه	ﻳ ﻴ	ﻳﺪ ﻴ	ﻲ ﺐ	ي

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ.

Hæ

Hæ ſupradictæ literæ diſtingui poſſunt in tres claſſes. Prima claſſis eſt earum, quæ ſunt propriæ Perſarum, quibus nunquam vtuntur Arabes, & penitus non inueniuntur apud ipſos. Scilicet پ Pe, چ Ce, ژ Sge. پ pronunciatur ſicut, P, latinum. چ pronunciatur ſicut Ce, Italum, cùm dico Cæſar, Cædes, Ciuitas. ژ Sge non poteſt comparari cum aliqua litera latina; aut alterius Nationis, ſed pronunciatur; vt, ge, admixta, ſeu præmiſſa litera, S, Nota quod, ک Kaf, variè pronunciatur, ſcilicet vt K, & etiam vt, G, non vt iunctum cum E, & I, ſed ſicuti cùm dico Ga, ghe, ghi, go, gu. Sed nota, quod vt pronuncietur ſicut, G, debent apponi tria puncta ſic ݣ ſed Scriptores nunquam ferè apponunt iſta tria puncta, & ideò multoties oritur confuſio, quia multa nomina inter ſe diuerſa ſcribuntur eodem modo, ſicuti گمان quod cum tribus punctis ſignificat Opinio. Et idem کمان ſine punctis ſignificat, Arcus. کردن ſine punctis ſignificat, Facere, & cum tribus punctis ſignificat, Collum; & ſic de alijs multis.

Et hic nota, quòd Perſæ non habent voca-

les, neque motiones, seu signa, quæ deseruiunt loco vocalium sicut habent Arabes, & ideò multoties in legendo nascitur confusio, nam eædem consonantes eodem modo iunctæ deseruiunt pro vno, & pro alio nomine diuerso, sicuti experieris in legendo.

Literæ secundæ Classis sunt sequentes, nempe ث ح ص ض ط ظ ع غ ق Et istæ propriè sunt Arabum, quibus nunquam vtuntur Persæ, nisi in nominibus, quæ accipit ex lingua Arabica, sed in verbis simplicibus linguæ Persicæ, & in nominibus simpliciter Persicis, nunquam inuenies supradictas literas secundæ Classis. Et ideò cùm in scripturis Persicis videris aliquod nomen habens dictas literas, scias esse nomen emanans à lingua Arabica. Verba autem simplicia linguæ Persicæ, sicuti, *Mireuem*, Eo, *Miaiem*, Venio, & omnia alia, quemadmodum nunquam habent aliquam dependentiam, seu deriuationem à lingua Arabica, ita nunquam omninò admittunt prędictas literas Arabicas, nisi sint verba composita ex nomine Arabico, & verbo Persico. v. g. *Gemahhemikonem* Congrego, seu Congregationem facio.

Quia

quia hoc verbum *Mikonem* ſignifica t Facio; & hoc nomen *Gemahh* ſignificat Congregationem. Et ſic alia multa.

Literæ tertiæ Claſſis ſunt reliquæ omnes, quæ inueniuntur in Alphabeto, quæ ſunt communes Perſis, & Arabibus, ſicuti ا ب ث & omnes aliæ, præter ſupradictas.

Nota, quod Perſę pronunciant iſtas tres literas ظ ض ذ ſicut, Z, & vocant eas *Zhal*, *Zhad*, *Zha*; Arabes verò pronnnciant eas ſicut, *Dh*, & dicunt *Dhal*, *Dhad*, *Dha*.

Circa literas ſunt aliquæ aliæ notationes infrà in Alphabeto Arabico, quæ poſſunt deſeruire etiam pro literis Perſicis.

Quomodo autem pronuncientur iſtæ literæ, potes aliquo modo dignoſcere ex literis Latinis, quæ in Alphabeto ſcriptæ ſunt prope literas Perſicas, ſed meliùs etiam addiſcere hoc poteris, audiendo aliquem, qui benè illas pronunciet, melior enim eſt vox viua alicuius Magiſtri, quàm quælibet deſcriptio facta per calamum, & atramentum.

CAPVT II.

De Nomine, & primò de Genere Nominis.

IN nomine tria præcipua possunt conside- rari. Genus, Numerus, Casus.

Et loquendo prius de Genere dico, quòd nomina Persica non distinguuntur genere, sed omnia sunt vnius tenoris. Solùm quæ terminantur in, Et, sunt generis fœminini, sed omnia ista, quæ terminantur in, Et, sunt nomina Arabica, quibus vtuntur Persæ in sua lingua. Sed in nominibus, quæ verè & simpliciter sunt Persica, nulla fit distinctio inter masculinum, fœmininum, & neutrum. nec dignoscitur cuius generis sint, quia dignosci non potest per terminationem, cùm terminationes non minus seruiant pro vno, quàm pro alio genere; nec dignosci potest per adiectiuum, quod ipsi nomini adiungitur, cùm non habeant, nisi vnam solam terminationem, quæ est communis omnibus generibus, & ideò eodem modo dicitur, *Merd chhub*, Vir bonus, & *Zen chhub*, Mulier bona.

De

De Numero.

Numeri ſunt duo, ſingularis, & pluralis. Pluralis formatur addendo in fine Singularis particulam *aa*, aut *on*, v.g. *Adem*, Homo, *Ademaa*, aut *Ademon*, Homines.

Nota, quòd quando in ſingulari nomen terminatur in *E*, in plurali adiungitur *gon*, v.g. *Feriscte*, Angelus, *Fersictegon*, Angeli. & non dicitur *Ferisčteon*.

De Caſibus.

Caſus omnes ſunt ijdem, & non diſtinguuntur niſi per quaſdam particulas, quæ nomini coniunguntur. Ideſt *Be, Ez, Ra, Ia, Ez*, Sed vt videas quomodo hæ particulæ vniantur nomini, vnum nomen declinabimus.

Singul.	*Plural.*
Nom. Adem, *Homo.*	*Nom.* Ademaa, *Homines.*
Gen. Ez Adem, *Hominis.*	*Gen.* Ez Ademaa.

Dat. Be Adem, *Homini.*	*Dat.* Be Ademaa.
Accuſ. Ademra, *Hominem.*	*Accuſ.* Ademaara.
Voc. Ia Adem, *o Homo.*	*Voc.* Ia Ademaa.
Abl. Ez Adem, *ab Homine.*	*Abl.* Ez Ademaa.

Nota, quòd quando Genitiuus iungitur cum nomine præcedenti, v. g. Ciuitas Regis, Perſicè dicitur, *Sceer Patſcia*, Ciuitas Rex. & non dicitur, *Sceer ez Patſcia*, Ciuitas Regis.

Quando autem Genitiuus eſt abſolutus, & ſolus, præponitur nomini particula *ez*, quæ Italicè ſignificat *del*, v. g. quando interrogant, Ciuitas cuius eſt? reſpondeas abſolutè, *ez Patſcia*, Regis, *del Rè*.

Nota etiam, quod in Oratione, quando Accuſatiuus ſubſtantiui iungitur cum accuſatiuo adiectiui, vni ſoli additur, *ra*, ſed melius additur adiectiuo, quàm ſubſtantiuo. v. g. Vidi hominem pulchrum, dicitur, *Adem chhubra didem*. Sed illud *ra*, parum eſt in vſu, in loquendo autem dicitur, *Adem chhub didem*.

Nota insuper, quòd quando nomen terminatum in *e*, coniungitur cum alio nomine, additur ipsi *e*, litera *i*, ob meliorem ſonum, v. g. *Chhone*, Domus; *Chhoneimen*, Domus mea.

De Nominibus Deriuatiuis, & Adiectiuis.

Deriuatiua à nominibus proprijs hominum, aut Regionum, aut Ciuitatum, formantur adijciendo literam *i*, in fine nominis proprij. v. g. Mahomettus, *Mahamed*, Mahomettanus, *Maheamdi*, *Agem*, Perſis, *Agemi*, Perſianus. *Bagdad* Babilonia, *Bagdadi*, Babilonicus.

Alia etiam quæ deriuantur ab alijs nominibus, formantur eodem modo adijciendo literam *i*, v. g. *Aſmon*, Cœlum, *Aſmoni*, Cœleſtis. *Deria*, Mare. *Deriai*, Maritimus. *Zemin*, Terra. *Zemini*, Terreſtris. Et iſta omnia ſunt Adiectiua.

Nota, quòd quando Adiectiuum iungitur ſubſtantiuo, adiectiuum non habet plurale, ſed ſemper remanet in ſingulari, & ſubſtantiuum recipit terminationem pluralem. v. g. Pulchri homines, dicitur, *Chhub ademaa*, & non dicitur *Chhubaa ademaa*. Homines ſancti, dicitur,

Ade-

Ademaa mochaddes, & non dicitur *Ademaa* ـه *Mochaddesaa*.

De Nominibus Abstractis.

Abstracta fiunt tripliciter. Primò, ex nominibus Concretis, secundò ex Adiectiuis, tertiò ex Verbis.

Ex Concretis fiunt nomina abstracta adijciẽdo in fine Concreti literam *i*, eodem modo fiunt abstracta ab adiectiuis. v. g. *Sefid*, Albus. *Sefidi*, Albedo. *Nik*, Bonus. *Niki*, Bonitas. Abstracta à verbis fiunt dempto *mi*, in principio verbi, & mutato *m* م quod est in fine uerbi, in literam *Scin* ش, u. g. *Miasmaiem*, Experior, dempto *mi* مي, & mutato *m* م, quod est in fine in literam *Scin* ش, fit *Asmaiesc*, Experimentũ *Misetaiem*, Laudo. *Setaiesc*, Laudatio. *Mipuscem*, Vestior. *Puscesc*, Vestimentum.

Fiunt etiam ista abstracta, à verbali concreto actiuo, addendo ipsi syllabam *Ki*. v. g. *Chhorende*, Manducator. *Chhorendiki*, Manducatio. *Chhonende*, Cantator, seu Lector. *Chhonendeki*, Cantatio, seu Lectio. Istud verbale con-

concretum actiuum formatur à prima Præsentis, demptis prima, & vltima syllaba, & addito *ende*, v. g. *Michhorem*, dempto *mi*, & *em*, & addito *ende*, fit *Chhorende*, Mãducator. *Michhonem*, dempto *mi*, & *em*, & addito *ende*, fit *Chhonende*, Lector.

Nota, quòd infinitiuum sumitur etiam pro ipso verbali abstracto. v.g. *Chhorden*, Manducatio, Italicè, *il mangiare*. *Chhonden*, Lectio, *il leggere*.

De Abstractis à Numeralibus.

Addendo literam *e*, alicui nomini coniuncto cum aliquo numero, significat rem esse ex illo numero. v. g. *Du sal*, Duo anni, addendo literam *e*, fit *Du salè*. Et significat rem esse duorum annorum. v. g. *Pesser du salè*, Puer duorum annorum. *Se salè*, Trium annorum. *Nim salè*, Ex medio anno. *Nim ten*, Medium corpus. addito *e*, fit *Nim tenè*, & significat rem ex medio corpore. Et est vestis mulierum Persarum, quia cooperit medium corpus.

Abstractum ab his fit addendo in fine syl-

labam Ki, v. g. *Se salè*, Triennis. *Se saleki*, Triennium.

De Nominibus compositis ex diuersis particulis.

Nomina componuntur aliquando ex particulis negatiuis, sicuti, *na*, *bi*; aut coniunctiuis, sicuti, *em*, aut significantibus præditum esse, sicuti *mend*, aut affectum esse, vt *nak*, aut habere, sicuti *dar*, aut operari, sicuti *kàr*, aut aliquid continere, sicuti *don*, aut affluere, seu locum esse proprium aliquarum rerum in abundantia, sicuti *eston*. De quibus omnibus afferamus exempla.

Et primò negatiua sunt sicuti *Napak*, compositum ex *Na*, quod significat, Non, & ex *Pak*, quod significat Purus; Non purus, impurus. *Na merd*, cõpositum ex *Na*, & ex *Merd*, Non vir. ineptus. *huomo da niente*. *Binamus*, compositum ex *Bi*, quod significat, Sine, & *Namus*, quod significat, verecundia, siue verecundia, inuerecundus.

Coniuncta, sunt veluti *Emscire*, compositum ex *Em*, quod significat, simul, & ex *Scire*,

quod

quod significat *lac*; simul hac, ideſt collactaneus.

Significantia præditum esse, sunt veluti *Deuletmend*, compositum ex *Deulet*, quod significat, Prosperitas, diuitiæ, & ex particula *Mend*, quæ significat Præditum esse. Præditus diuitijs, diues, prosper. *Saahdet*, Beatitudo. *Saahdetmend*, Beatitudine prẹditus. Beatus.

Vtuntur etiam Persæ, atque Arabes nomine *Ssaeb*, ideſt Dominus, *Padrone*. quod coniunctum cum aliquo nomine, significat Præditum esse illa re, cui coniungitur. v. g. *Ssaeb saahdet*, Dominus beatitudinis, beatus. *Ssaeb deulet*, Dominus prosperitatis, prosper. *Ssaeb achl*, Dominus intellectus, ideſt, intelligens, sapiens.

Significantia affectum esse aliqua re, sunt veluti *Ghbamnak*, compositum ex *Ghbam*, Tristitia, & ex *Nak*, quod significat, Affectum esse. Tristitia affectus, tristis. *Derdnak*, Dolore affectus, dolens.

Significantia, habere, sunt veluti *Meemondar*, compositum ex *Meemon*, ideſt Hospes, &

dar, ideſt Habens, Hoſpites habens, ſeu hoſpitum receptor. *Moordar*, cõpoſitum ex *Moor*, ideſt Sigillum, & *Dar*, ideſt habens. Sigillum habens. ideſt Cancellarius Regius, qui habet Regium ſigillum.

Significantia operationem, ſunt veluti *Gunakar*, compoſitum ex *Guna*, ideſt Peccatum, & ex *Kar*, ideſt Opus, ſeu operans, Peccatum operãs, peccator. *Nikukar*, Bonum operans.

Significantia, includere, ſeu continere, ſunt ſicuti *Namekdon*, cõpoſitum ex *Namek*, ideſt Sal, & ex *Don*, ideſt Cõtinens, Salem continens, ſalinar. *Sĉiamahdon*. Candelam continens, candelabrum.

Significantia affluere aliquibus rebus, ſunt veluti *Senkeſton*, compoſitum ex *Senk*, ideſt Petra, & *Eſton*, quod ſignificat Affluere; Locus affluens petris, loca petroſa. *Kileſton*, locus affluens luto; loca lutoſa. *Eſton*, ſignificat etiam Regionem alicuius nationis, ſeu locum affluentem hominibus eiuſdem nationis, qui ſit proprius illorum. v. g. *Frenkeſton*, Regio, vel locus proprius Francorum, Europa, *Endeſton*, Regio Indorum, Indiæ. *Armenieſton*,

nieston, Regio Armenorum, Armenia; & sic de singulis.

De Nominibus, seu Verbis duplicatis.

Aliquando Persæ duplicant nomina; & etiam verba, & ex duobus fit vnum nomen, seu vnum verbum, habens particularem significationem. v. g. *Chherid fruchht*, Emit vendidit. ex his duobus iunctis fit vnum nomen, & significat Commercium, seu negotiationem. *Giost giu*, Quæsiuit, quęrens, & significat Quęsitionem. *Sciost sciu*, Lauit lauans, & significat lotionem. *Gost gu*, Dixit dicens, significat Colloquium, confabulationem.

Insuper duplicantur etiam nomina, & ex duobus resultat vnum nomen compositum habens particularem significationem, quod potest sumi etiam aduerbialiter. v.g. ***Beraber***, Par pari, significat Æqualem, parem. Et etiam sumitur aduerbialiter; & significat, Æqualiter, rectè. ***Lebaleb***, Labium labium; significat Plenum vsque ad summum; & etiam est aduerbium significans, Plenè. ***Pesapes***, Retro retro, signi-

significat Retrogradum, seu Retrogradè. ***Gungun***, Modus modus, significat Diuersimodè, variè. ***Rengareng***, Color color, significat Diuersicolorem.

De Comparatiuis, & Superlatiuis.

Comparatiua deriuantur à Positiuis addita in fine positiui syllaba ***ter***, v. g. ***Dona***, Sapiens, ***Donater***, Sapientior. ***Kem***, Parum, ***Kemter***, Minus.

Superlatiua autem formantur addendo ipsi Comparatiuo syllabam ***in***, v. g. ***Donater***, Sapientior. ***Donaterin***, Sapientissimus. ***Kemter***, Minus. ***Kemterin***, Minimum.

De Diminutiuis.

Diminutiua deriuantur à simplicibus adiuncta syllaba ***ek***, v. g. ***Ketab***, Liber, ***Ketabek***, Libellus.

Sed hæc regula non est generalis, quia sunt aliqua diminutiua, quæ formantur à simplicibus addendo ipsis syllabam ***ce***, v. g. ***Cali***, Tapes,

pes. *Calice*, Paruulus Tapes. *Deria*, Mare. *Deriace*, Paruulum Mare. *Bagh*, Hortus. *Baghce*, Hortulus.

De Nominibus Numeralibus.

Numeralia ordinalia, ideſt, quæ ordinem ſignificant, à numero ſimplici formantur addendo ipſi ſyllabam *um*, v.g. *Du*, Duo. *Duum*, Secundus. *Se*, Tres. *Seum*, Tertius. *Iek*, Vnus, excipitur, non enim dicitur *Iekum*, Primus, ſed dicitur *Auel*.

Numeralia combinata formantur à numero ſimplici addendo ipſi ſyllabam *ta*, v.g. *Du*, duo. *Duta*, Bini.

CAPVT III.

De Pronominibus.

PRonomina diſtingui poſſunt in quinque Claſſes, ſcilicet in Pronomina Perſonalia, Poſſeſſiua, Demonſtratiua, Relatiua, & Interrogatiua.

In his Pronominibus tria poſſunt præcipuè con-

considerari, sicut diximus de Nomine. Scilicet Genus, Numerus, Casus: & quæ diximus circa ista tria de ipso Nomine, debemus dicere de Pronominibus; scilicet, quòd Genus est commune. Numeri sunt duo, singularis, & pluralis. Casus sunt sex, qui non distinguuntur nisi per quasdam particulas, & Pronomen semper est idem, & remanet immobile in omni casu. Sed videamus quænam, & quot sunt ista Pronomina in has quinque Classes distincta.

Et primò, Pronomina personalia sunt sex;
Men, Tu, On. Ego, Tu, Ille.
Ma, Sciuma, Onaa. Nos, Vos, Illi.

Quæ declinantur sicut superiùs diximus adiungendo ipsis quasdam particulas; hoc modo.

Singul.	*Plural.*
Nom. Men, *Ego.*	*Nom.* Ma, *Nos.*
Gen. Ez Men, *Mei.*	*Gen.* Ez Ma, *Nostrum.*
Dat. Be Men, *Mihi.*	*Dat.* Be Ma, *Nobis.*
Accus. Menra, *Me.*	*Accus.* Mara, *Nos.*
Voc. Ia Men, *O Me.*	*Voc.* Ia Ma, *ò Nos.*
Abl. Ez Men, *A Me.*	*Abl.* Ez Ma, *à Nobis.*

Alia duo declinantur eodem modo.

Nota

Nota,quòd quando iſta Pronomina ponuntur ſola, & abſoluta, in Genitiuo præponitur particula *Ez*,ipſi Pronomini. v.g.*Ez men*, Italicè,Di me; *Ez tu*,Di te. *Ez on*,Di lui. Latinè, mei, tui, ipſius. v. g. interrogas. *Geet ki*, cuius cauſa? reſpondeo, *ez men*, Mei; Di me. Quando autem ipſum Pronomen iungitur cum aliquo Nomine, non ponitur *Ez*. v.g. *Geet men*, Cauſa mei. *Geet tu*,Cauſa tui. *Geet on*, Cauſa illius; & non dicitur *Geet ez men, geet ez tu, geet ez on*. Et hæc notatio eſt communis pro omnibus Pronominibus, poſſeſſiuis, demonſtratiuis, relatiuis, & interrogatiuis; itaque non erit neceſse hoc iterum repetere.

Pronomina poſſeſſiua diſtinguuntur in ſeparata, & coniuncta, ſeu affixa.

Separata ſunt ſex, & ſunt eadem ſupradicta perſonalia, ſcilicet, *Men, Tu, On. Ma, Scoma, Onaa*; quæ deſeruiũt pro poſſeſſiuis, Meus, Tuus, Suus; Noſter, Veſter, Ipſorum. v g. *Peder men*, Pater meus. *Peder tu*, Pater tuus. *Peder hu*, Pater ſuus. *Peder ma*, Pater noſter, *Peder scoma*, Pater veſter. *Peder iſcion*, Pater ipſorum, quæ hoc modo declinantur. v. g.

D *Sin-*

Singul.	*Plural.*
Nom. Peder men, *Pater meus.*	*Nom.* Pederon men, *Patres mei.*
Genit. Ez Peder men, *Patris mei.*	*Gen.* Ez Pederon men, *Patrum meorum.*
Dat Be Peder men, *Patri meo.*	*Dat.* Be Pederon men, *Patribus meis.*
Accus. Peder menra, *Patrem meum.*	*Accus.* Pederon menra, *Patres meos.*
Voc. Ia Peder men, ò *Pater meus.*	*Voc.* Ia Pederon men, *ò Patres mei.*
Abl. Ez Peder men, *à Pat re meo.*	*Abl.* Ez Pederon men- *à Patribus meis.*

Peder ma, Pater noſter, declinatur eodem modo, ſcilicet.

Singul.	*Plural.*
Nom. Peder ma, *Pater noſter.*	*Nom.* Pederon ma, *Patres noſtri.*
Gen. Ez Peder ma, *Patris noſtri.*	*Gen.* Ez Pederon ma, *Patrumnoſtrorū.*
Dat. Be Peder ma, *Patri noſtro.*	*Dat.* Be Pederon ma, *Patribus noſtris.*
Accuſ. Peder mara, *Patrem noſtrum.*	*Accuſ.* Pederon menra *Patres noſtros.*

Voc.

Voc. Ia Peder ma, ò *Pater noster.*	*Voc.* Ia Pederon ma, ò *Patres nostri.*
Abl. Ez Peder ma, à *Patre nostro.*	*Abl.* Ez Pederon ma, à *Patribus nostris.*

Et sic declinantur alia Pronomina Tuus, Vester, Suus, Ipsorum.

Nota, quòd supradicta Pronomina, Meus, Tuus, *Men*, *Tu*, & alia possessiua separata non habent numerum pluralem, sed Nomen, quod coniungitur ipsis, accipit terminationem pluralem, & Pronomen semper remanet in singulari. Et sic dicunt, *Peder ma*, Pater noster. & *Pederon ma*, Patres noster.

Nota, quòd ista Pronomina semper ponuntur post Nomen, & sic dicunt Persę *Peder men*, Pater meus, & nunquam dicunt, *Men Peder*, Meus Pater.

Pronomina possessiua coniuncta, seu affixa, sunt illa, quæ nunquam inueniuntur separata, sed semper sunt coniuncta Nominibus, aut Verbis. Illa quę sunt affixa Nominibus sunt sex, scilicet, *Em*, *Et*, *Esc*, Meus, Tuus, Suus.

Emon, *Eton*, *Escon*, Noster, Vester, Ipsorum. Quæ hoc modo coniunguntur, seu affi-

guntur Nomini. v.g. *Peder*, Pater. *Pederem*, Pater meus. *Pederet*, Pater tuus. *Pederesè*, Pater suus. In plurali, *Pederemon*, Pater noster. *Pedereton*, Pater vester. *Pederescon*, Pater ipsorum.

Illa quæ affiguntur Verbis sunt tantùm quatuor, quia non affiguntur nisi secundæ, & tertiæ personæ singularis, & secundæ, & tertiæ pluralis. v. g. *Mizenem*, Verbero. *Mizenemet*, Verbero te. *Mizenemesè*, Verbero ipsum. In plurali, *Mizenemeton*, Verbero vos. *Mizenemescon*, Verbero ipsos.

Pronomina demonstratiua sunt quatuor, duo singularia, scilicet, *In*, *On*, Hic, Ille; & duo pluralia, *Inaa*, *Onaa*, Isti, Illi. quæ declinantur sicuti nomina. v. g.

Singul.	*Plural.*
Nom. In, *Hic.*	*Nom.* Inaa, *Hi.*
Gen. Ez In, *Huius.*	*Gen.* Ez Inaa, *Horum.*
Dat, Be In, *Huic.*	*Dat.* Be Inaa. *His.*
Accus. Inra, *Hunc.*	*Accus.* Inaara. *Hos.*
Voc. Ia In, ò *Hunc.*	*Voc.* Ia Inaa, ò *Hos.*
Abl. Ez In, *ab Hoc.*	*Abl.* Ez Inaa, *ab His.*

Nota, quòd Pronomen demonstratiuum habet

bet duos numeros, ſingularem, & pluralem, quando ponitur ſolum; ſed iunctum cum Nomine, ſemper remanet in ſingulari. v. g. Hi venerunt, *Jnaa omedend*, ſed, Iſti homines venerunt, dicitur, *Jn ademaa omedend*, & non dicitur, *Jnaa ademaa*.

Pronomina relatiua ſunt, Qui, Quæ, Quod; pro omnibus iſtis tàm in ſingulari, quàm in plurali Perſæ non habent niſi particulam *Ke*, quæ deſeruit pro omni genere, tã maſculino, quàm fœminino, & neutro; & etiam pro omnibus numeris, tàm ſingulari, quàm plurali; & ſic dicitur eodem modo *Merd* ke, Vir qui. *Zen* ke, Fœmina quæ.

Nota, quòd iſtud Pronomen *Ke*, declinatur diuerſimodè ab alijs Pronominibus; quod vt videas, declinemus iſtud Pronomen relatiuum *Ke* كه.

Singul. *Nom.* Qui, quæ, quod, *Ke*. *Gen.* Cuius, *Ke*, *ez*, *on*. *Dat.* Cui, *Ke*, *be*, *on*. *Accuſ.* Quem, *Ke*, *onra*. *Abl.* A quo, *Ke*, *ez*, *on*.

Plural. *Nom.* Qui, quæ, *Ke*. *Gen.* Quorum, Ke, *ez*, *onaa*. *Dat.* Quibus. Ke, *be*, *onaa*. *Acc.* Quos, Ke, *onaara*. *Abl.* A quibus, Ke, *ez*, *onaa*.

Nota,

Nota, quòd iſtud Pronomen K*e*, in nominatiuo ſemper eſt idem, tàm in ſingulari, quàm in plurali, tàm pro maſculino, quàm pro fœminino, ſicuti, *Che*, Italum.

De Pronomine Chhud.

Chhud, ſignificat Ipſemet, Ipſamet, Ipſummet; & eſt commune tribus perſonis, ſicuti, Ipſemet, in lingua Latina; & ideo dicitur, *Chhud kerden*, *Chhud kerdi*, *Chhud kerd*, Ipſemet feci, Ipſemet feciſti, Ipſemet fecit.

Inſuper ſignificat, Ego ipſe. Tu ipſe, Ille ipſe. v. g. *Chhudra mizenem*, Meipſum verbero. *Chhudra mizeni*, Teipſum verberas, *Chhudra mizened*, Seipſum verberat.

Nota, quòd ex perſona Verbi cui adiungitur, cognoſcitur cuius perſonæ ſit iſtud pronomen *Chhud*.

Inſuper ſignificat Proprius, propria, Proprium; &, Proprius meus, proprius tuus, proprius ſuus. v. g. *Mireuem der chhonei chhud*, Eo in domum propriam. *Mireui der chhonei Chhud*, Is in domũ propriam. *Mireued der chhonei*

nei

nei chbud, It in domum propriam; & ſubintelligitur Meam, Tuam, Suam, ſecundùm perſonam Verbi, cui adiungitur ſicut ſuperiùs diximus, ita vt cùm dico, Eo, ſignificat illud *Chbonei chbud*, Domum meam; cùm dico, Is, ſignificat Domum propriam ſuam.

Sed nota, quòd ipſi Pronomini *Chbud*, adiunguntur illæ particulæ, ſeu Pronomina poſſeſſiua affixa, de quibus ſuperiùs diximus; ſcilicet, *Em, Et, Esċ*, Meus, Tuus, Suus. v.g. *Chbonei chbodem*, Domus propria mea. *Chbonei chbodet*, Domus propria tua. *Chbonei chbodesċ*, Domus propria ſua. Et ſic ſemper retinent iſta Pronomina ſic affixa propriam ſignificationem cum qualibet perſona Verbi, cum qua coniunguntur. v.g. *Mireuem der chbonei chbudem*, Eo in domum propriam meam. *Mireui der chbonei chbudem*, Is in domum propriam meã. *Mireued der chbonei chbudem*, It in domum propriam meam; & ſic de alijs perſonis.

Nota inſuper, quod iſta Pronomina ſic iuncta ſignificant, Ego proprius, Tu proprius, Ille proprius. v.g. *Chbodem*, Ego proprius. *Chbodet* Tu proprius. *Chbudesċ*, Ille proprius. Pluraliter.

Chbu-

Chhudemon, Nos proprij. *Chhudeton*, Vos proprij. *Chhudescion*, Illi proprij.

Et hæc sint dicta de literis Persarum, de Nominibus, & de Pronominibus.

CAPVT IV.

De Verbo.

IN Verbo possunt ista pręcipuè considerari, scilicet, Numerus, Persona, Tempus, Modus, Genus, Species, Coniugatio.

Numeri sunt duo apud Persas, sicuti apud Latinos, scilicet, Singularis, & Pluralis.

Personæ similiter sunt tres sicut apud Latinos, scilicet, Prima, secunda, & tertia.

Tempora sunt quinque, scilicet, Præsens, Præteritum, Imperfectum, Perfectum, Plusquam perfectum, & Futurum.

Modi sunt quinque, scilicet, Indicatiuus, Imperatiuus, Optatiuus, Subiunctiuus, Infinitiuus.

Insuper habent Gerundia in Do, & in Dum, & Participium, & Supinum, sicuti paulò inferiùs videbimus, cũ aliqua verba coniugabimus,

&

& aliquas regulas afferemus ad formanda tempora, & personas ipsius Verbi.

Genera Verborum in lingua Persica sunt actiua, & passiua; paucissima Verba sunt communia, idest, simul actiua, & passiua; pauca etiam sunt neutra; & pauca ex sui natura sunt passiua. itaque ferè omnia sunt actiua ex sui natura, veluti *Michhorem*, Manduco, *Mizenem*, Verbero. Passiua ex natura sua sunt veluti *Misuzem*, Vror; & alia pauca.

Sed omnia actiua fiunt passiua coniungendo tertiam Præteriti perfecti cum verbo *Misceuem*, Fio. v.g. *Chhorde misceuem*, Manducor, *Zede misceuem*, Verberor. Insuper omnia nomina, quæ coniuncta cum verbo *Mikunem*, Facio, sunt actiua; si coniungantur cum verbo *Misceuem*, idest Fio, sunt passiua. v.g. *Pur mikunem*, Impleo. *Pur misceuem*, Impleor. *Pak mikunem*, Purifico, *Pak misceuem*, Purificor.

Verba passiua fiunt actiua addendo syllabam *On*, ante vltimam syllabam primæ personæ Præsentis temporis. v. g. *Misuzem*, Vror, *Misuzonem*, Vro. *Mikerdem*, Vertor, *Mikerdonem*, Vertor.

Nota etiam, quod addendo *On*, vt dixi, facit transire actionem. v. g. *Mideuem*, Curro, *Mideuonem*, Facio currere. *Mitersem*, Timeo, *Mitersonem*, Facio timere.

Species Verborum Persicorum sunt duæ, prima est Verborum simplicium, altera compositorum.

Verba simplicia sunt, veluti *Mireuem*, Eo. *Miaiem*, Venio. *Migruzem*, Fugio.

Verba composita inter Persas sunt ferè innumera, & componuntur ex Nomine coniuncto cum aliquo Verbo. v. g. *Pur Mikunem*, Plenum facio, impleo. *Pak mikunem*, Purum facio, purifico. *Kar mikunem*, Opus facio, operor. *Seughend michhorem*, Iuramentum manduco, Iuro. *Berem mizenem*, Simul tundo, collido.

Nota, quòd Verba Persica, quæ appellamus simplicia, intelligimus, quod non sunt composita extrinsecè sicuti, *Pur mikunem*, & alia quæ componuntur ex Nomine, & ex aliquo Verbo sicuti diximus. Sed intrinsecè omnia sunt cõposita ex Participio, & ex Verbo Substantiuo, Sum, es, est, v.g. *Chhorem*, Manduco, compositum

ſitum eſt ex *Chhor*, Manducans, & ex *Em*, ideſt Sum. Manducans ſum, Manduco. *Darem*, compoſitum eſt ex *Dar*, Habens, & ex *Em*. Sum; Habens ſum, habeo; quibus Verbis præponitur particula *Mi*, & fit Verbum *Michorem*, Manduco. *Midarem*, Habeo; & ſic omnia alia.

Sed nota, quòd illud *Mi*, eſt extrinſecum, & non eſt de eſſentia Verbi, aut de radice, quia Verbum poteſt eſſe cum illo, & ſine illo.

Coniugatio Verborum Perſicorum eſt vnica, omnia enim Verba coniugantur eodem modo; ſolummodo in Præterito perfecto eſt aliqua differentia, quę in vno Verbo Perfectum formatur vno modo, & in alio Verbo formatur alio modo. Et Præſens, & Perfectum non poſſunt regulariter formari vnum ex altero. Et etiamſi ſcias primam perſonam Præſentis, non potes ſcire primam perſonam Præteriti perfecti; & ideò neceſſe eſt, vt addiſcas eam in Dictionario, vbi poſui vtrumque ſimul. v. g. *Michhonem*, *Chhordem*, Manduco, manducaui. *Midarem*, *Daſctem*, Habeo, habui; & ſic omnia alia. Ex quibus, ſcilicet ex Præſenti, &

Perfecto Indicatiui, formantur omnia alia tempora.

Sed etiamsi non possit formari, aut perfectè dignosci Præteritum perfectum à Præsenti Indicatiui, nihilominus aliquas paruulas obseruationes hic describam, quibus mediantibus non longè discedes à vera formatione Præteriti perfecti à Præsenti Indicatiui.

Nota igitur, quòd omnia Verba Persica incipiunt per particulam ***mi***, quæ non est radicalis, sicut diximus. v.g *Midescem*, Curro. ***Michhonem***, Manduco; & sic omnia alia Verba. Igitur ad formandum Præteritum perfectum oportet auferre illud ***mi***, & ponere ***T***, aut ***D***, aut ***id***, ante vltimam syllabam; & si vis cognoscere quid debeas apponere, aut ***T***, aut ***D***, aut ***Id***, videas quænam istarum literarum facit meliorem sonum, & sic dignosces. v.g. *Mideuem*, Curro, tolle ***mi***, & adde ***id*** ante vltimam syllabam, erit, ***Deuidem***, Cucurri. *Michherem*, Emo, tolle ***mi***, & adde ***id*** ante vltimam syllabam, erit ***Chheridem***, Emi. *Miburem*, Seco, tolle ***mi***, & adde ***id*** ante vltimam syllabam. erit ***buridem*** بريدم, Secui.

Alia

Alia Verba ſunt, quibus oportet addere *d*, ante vltimam ſyllabam. v. g. *Michhorem*, Manduco. *Chhordem*, Manducaui. *Mimonem*, Maneo. *Mondem*, Manſi.

Alia Verba ſunt, quibus oportet addere literam *t*, ante vltimam ſyllabam. v.g. *Mineuiſem*, Scribo. *Neuiſtem*, Scripſi. *Mikoſcem*, Occido. *Koſctem*, Occidi.

Ad formandam primam perſonam Præſentis Indicatiui, ex prima Præteriti perfecti in his quæ habent *id*, ante vltimam ſyllabam perfecti fit hoc modo. Tolle illud *id*, & adde *mi*, in principio, & fiet prima Præſentis Indicatiui. v.g. *Deuidem*, Cucurri. tolle *id*, & adde *mi*, in principio, fit *Mideuem*, Curro. *Bachhſcidem*, Donaui. tolle *id*, & adde *mi*, in principio, fit *Mibachhſcem*, Dono.

Verba quæ habent ز *Z* ante vltimam ſyllabam primæ perſonæ Indicatiui præſentis, mutato illo ز *Z* in خ *Chh*, fit prima Præteriti perfecti, dempto *mi*, in principio. v. g. *Miſuzem*, Vror. *Suchhtem*, Vſtus ſum. *Miſazem*. Conſtruo. *Sachhtem*, Conſtruxi. *Mipezem*, Coquo. *Pochhtem*, Coxi.

Verba

Verba, quæ ante vltimam syllabam primæ personæ Præsentis Indicatiui habent ای *Ai*, mutato illo *a i*, in *V D*, fit prima persona Præteriti perfecti, v. g. *Miazmaiem*, Experior, *Azmudem*, Expertus sum. *Mialaiem*, Coinquino, *Aludem*, Coinquinaui. *Misetaiem*. Laudo, *Setudem*, Laudaui.

Sed hæc sufficient circa istas regulas, seu obseruationes, quia cùm lingua Persica non habeat regulas generales, quæ veræ sint regulæ, melius est ista vsu addiscere, quàm per regulas, quæ veræ non sunt regulæ; ista nihilominus, quæ scripsimus, multum proderunt.

Veniamus igitur ad Coniugationem aliquorum Verborum, ad quorum Methodum omnia alia coniugabuntur.

De Verbo Substantiuo.
Em, Sum.

Indicatiuo modo tempore Præsenti

Singul.			*Plural.*	
Em	Sum	1	*Im*	Sumus
I	Es	2	*Id*	Estis
Est	Est	3	*End*	Sunt

Præ-

Præterito Jmperfecto.

Mibudem Eram	1	*Mibudim* Eramus
Mibudi Eras	2	*Mibudid* Eratis
Mibud Erat	3	*Mibudend* Erant

Præterito Perfecto.

Budem Fui	1	*Budim* Fuimus
Budi Fuiſti	2	*Budid* Fuiſtis
Bud Fuit	3	*Budend* Fuerunt

Præterito plusquam perfecto.

Sĉudebuden Fueram	1	*Sĉudebudim* Fueramus
Sĉudebudi Fueras	2	*Sĉudebudid* Fueratis
Sĉudebud Fuerat	3	*Sĉudebudend* Fuerant.

Futuro. *Futuro.*

Nota, quòd Præſens deſeruit etiam pro Futuro.

Chhaem bud Ero	1	*Chhaim bud* Erimus
Chhai bud Eris	2	*Chhaid bud* Eritis
Chhaed bud Erit	3	*Chhaend bud* Erunt

Jm-

Jmperatiuo modo tempore Præsenti.

Singul.			*Plural.*	
		1	*Bascim*	Simus
Basè	Sis	2	*Bascid*	Sitis
Basced	Sit	3	*Bascend*	Sint

Optatiuo modo tempore Præsenti, & Jmperfecto.

Ensciahlla men Vtinam ego			*Ensciahlla ma* Vtinam nos	
Mibudem	Essem	1	*Mibudim*	Essemus
Mibudi	Esses	2	*Mibudid*	Essetis
Mibud	Esset	3	*Mibudend*	Essent

Præterito perfecto, & Plusquam perfecto.

Ensciahlla men Vtinam ego			*Ensciahlla ma* Vtinam nos	
Bude bascem	Fuissem	1	*Bude bascim*	Fuissemus
Bude basci	Fuisses	2	*Bude bascid*	Fuissetis
Bude basced	Fuisset	3	*Bude bascend*	Fuissent

Futu-

Futuro			*Futuro*	
Ensciahlla men	Vtinam ego		*Ensciahlla ma*	Vtinam nos
Bascem	Sim	1	*Bascim*	Simus
Basci	Sis	2	*Bascid*	Sitis
Basced	Sit	3	*Bascend*	Sint

Subiunctiuo modo tempore Præsenti.

Ciun bascen	Cùm sim	1	*Ciun bascim*	Cùm simus
Ciun basci	Cùm sis	2	*Ciun bascid*	Cùm sitis
Ciun basced	Cùm sit	3	*Ciun bascend*	Cùm sint

Præterito Imperfecto.

Ciun mibudẽ	Cùm essem	1	*Ciun mibudim*	Cùm essemus
Ciun mibudi	Cùm esses	2	*Ciun mibudid*	Cùm essetis
Ciun mibud	Cùm esset.	3	*Ciun mibudend*	Cũ essent

Præterito Perfecto.

Singul.		*Plural.*
Ciun budebaſcem ܘ Cum fuerim	1	*Ciun budebaſcim* ܘ Cúm fuerimus
Ciun budebaſci Cũ fueris	2	*Ciun budebaſcid* Cũ fueritis
Ciun budebaſced Cũ fuerit	3	*Ciun* ܘ *budebaſcend* Cùm fuerint

Præterito Pluſquam perfecto.

Ciunmibudem Cùm fuiſſem	1	*Ciunmibudim* Cúm fuiſſemus
Ciun mibudi Cùm fuiſſes	2	*Ciun mibudid* Cúm fuiſſetis
Ciun mibud Cùm fuiſſet	3	*Ciun mibudĕd* Cùm fuiſſent
Futuro		*Futuro*
Ciun ܘ *chhaembud* Cum fuero	1	*Ciun* ܘ *chhaimbud* Cùm fuerimus
Ciun ܘ *chhaimbud* Cùm fueris	2	*Ciun* ܘ *chhaidbud* " Cùm fueritis
Ciun ܘ *chhaedbud* Cùm fuerit	3	*Ciun* ܘ *chhaendbud* Cùm fuerint

Inſi-

Infinitiuo modo tempore præsenti, & Præterito imperfecto.

Buden	Esse	*Sine*

Perfecto, & Plus perf.

Bude	Fuisse	*Numeris, &*
Futuro		
Chhastenbud	Futurum esse	*Personis.*
		Cæteris caret.
Bude	Qui fuit.	

De Verbo Actiuo Michhorem.

Jndicatiuo modo tempore præsenti.

Michhorem	Manduco	*Michhorim*	Manducamus
Michhori	Manducas	*Michhorid*	Manducatis
Michhored	Manducat	*Michhorend*	Manducant.

Præterito imperfecto.

Michhordem Manducabam	*Michhordim* Man. ducabamus
Michhordi Manducabas	*Michhordid* Manducabatis
Michhord Manducabat	*Michhordend* Manducabant.

Præteritum imperfectum formatur à Perfecto addendo ipsi in principio particulam *mi*, v. g. *Chhordem*, Manducaui. *Michhordem*, Manducabam.

Præterito perfecto

Chhordem Manducaui	*Chhordeim* Manducauimus
Chhordi Manducasti	*Chhordeid* Manducastis
Chhord, vel Chhorde est Manducauit.	*Chhordeend* Manducarunt.

Præterito Plusquam perfecto.

Chhorde budem Manducaueram	*Chhorde budim* Manducaueramus

Chhor-

Chhordè budi Manducaueras	*Chhorde budid* Manducaueratis
Chhordebud Manducauerat.	*Chhorde budend* Manducauerant.

Præteritum plusquam perfectum formatur à tertia persona Præteriti perfecti, & à prima persona Præteriti perfecti Verbi Substantiui, Sum. v g. *Chhorde budem*. Et illa tertia persona *Chhorde*, nunquam variatur in alijs duobus personis, sed variatur *Budem*, sicuti hic retroscripsimus.

Futuro.	*Futuro.*
Chhaem chhord Manducabo	*Chhaim chhord* Manducabimus
Chhai chhord Manducabis	*Chhaid cohhrd* Manducabitis
Chhaed chhord Manducabit.	*Chhaend chhord* Manducabunt.

Futurum est idem, ac præsens Indicatiui, sed aliquando addunt aliquam particulam, seu nomen denotans Futurum. v. g. Cras manduco panem *Sabah nun michhorem*. Vtuntur etiã Præsenti Indicatiui Verbi, Volo, cum tertia per-

perſona Præteriti perfecti, ſicuti hic ſuperiùs ſcripſimus, ideſt, *Chhaem chhord*, Volo manducare, pro Manducabo.

Imperatiuo modo tempore Præſenti,

	Bochhorim Manducemus
Bochhor Manduca	*Bochhorid* Manducate
Bochhored Manducet.	*Bochhorend* Manducent.

Secunda perſona Imperatiui formatur à prima perſona præſentis Indicatiui, mutando primam ſyllabam *mi*, in *bo*, vel *be*, & abijciendo vltimam ſyllabam *em*, v. g. *Mizenem*, Verbero. *Bezen*, Verbera. *Michhorem*, Manduco. *Bochhor*, Manduca.

Tertia autem perſona ſingularis, cum reliquis perſonis pluralis ſunt eædem, ac perſonæ præſentis Indicatiui, mutato *mi*, in *be*, aut *bo*, v.g. *Mizenim*, mutato *mi*, in *be*,, fit *Bezenim*, Verberemus. *Michhorim*, mutato *mi*, in *bo*, fit *Bochhorim*, Manducemus.

Nota, qùod quando ſecunda ſyllaba præſen-

tis

tis Indicatiui habet *o*, *mi* mutatur in *bo*. in Imperatiuo. v.g. *Michhorem*, Manduco, dempto *em*, in fine, & mutato *mi*, in *bo*, fit *Bochhor*, Manduca, & non dicitur *Bechhor*. Quando autem ſecunda ſyllaba habet *e*, in prima perſona Indicatiui, *mi* mutatur in *be*. v.g. *Mizenem*, Verbero. *Bezen*, Verbera. & non dicitur *Bozen*. Quando autem ſecunda ſyllaba ſupradicta habet *a*, tunc *mi*, mutatur in *bi*. v.g. *Miamuzem*, Diſco. *Biamus*, Diſce.

Nota inſuper, quòd quando ſecunda perſona Imperatiui ponitur ſola, & abſoluta, tunc ponitur illud *be*, aut *bo*. v. g. *Bezen*, Verbera. *Bochhor*, Manduca. *Biamus*, Diſce. Sed quando Imperatiuum iungitur cum aliquo nomine, vt plurimum non additur *be*, nec aliud. v. g. *Kar kon*, Opus fac, Operare. *Neka kon*, Attende. *Zut reu*, Cito eas. Nihilominus poteſt etiam apponi *be*, aut *bo*, aut *bi*, ſecundùm regulam ſupradictam.

Futuro.

Futurum Imperatiui eſt ſicut ſuum Præſens.

Opta-

Optatiuo modo tempore Præsenti.

Ensciahlla ke men. Vtinam quod ego; In Plural. Quod nos.

Michhordem Manducarem	*Michhordim* Manducaremus
Michhordi Manducares	*Michhordid* Manducaretis
Michhord Manducaret.	*Michhordend* Manducarent

Optatiui Præsens, & Imperfectum idem sunt, ac Præteritum imperfectum Indicatiui, præponendo solùm particulam *Ensciahlla ke,* Vtinam quod; addendo etiam Pronomen, *Men, Tu, On*, Ego, Tu, Ille. *Ma, Scioma*, *Onaa*, Nos, Vos, Illi, secundùm Personas, & Numeros.

Præterito Perfecto, & Plusquam perfecto.

Ensciahlla ke men. Vtinam quod ego; in Plural. quod nos, *Kema.*

Chhorde budem Manducauissem	*Chhorde budim* Manducauissemus

Chhor-

Chhorde budi Manducauisses	*Chaorde budid* Manducauissetis
Chhorde bud Manducauisset	*Chordebudend* Manducauissent.

Præteritũ plusquam perfectum Optatiui est idem, ac plusquam perfectum Indicatiui, solùm præponitur *Ensciahlla*, Vtinam. sicuti hìc superiùs scripsimus.

Futuro *Futuro*

Ensciahlla ke men, vt suprà.

Bochhorem Manducem	*Bochhorim* Manducemus
Bochhori Manduces	*Bochhorid* Manducetis.
Bochhored Manducet.	*Bochhorend* Manducent.

Futurum formatur à prima persona Presentis Indicatiui mutando *mi* in *bo*, sicuti superiùs diximus de Imperatiuo.

Subiunctiuo modo tempore præsenti.

Ciun men, Cùm ego. In Plur. Cùm nos. *Ciun ma*.

Bochhorem Manducem	*Bochhorim* Manducemus
Bochhori Manduces	*Bochhorid* Manducetis
Bochhored Manducet.	*Bochhorend* Manducent.

Præsens Subiunctiui est idem, ac Futurum Optatiui, sed loco *Ensciahlla,* ponitur particula *Ciun,* Cùm.

Præterito Jmperfecto.

Ciun men, vt suprà.

Michhordem Manducarem	*Michhordim* Manducaremus
Michhordi Manducares	*Michhordid* Manducaretis
Michhord Manducaret	*Michhordend* Manducarent.

Præteritum Imper. Subiunctiui est idem, ac Imperfect. Indicatiui, præponendo particulam *Ciun,* idest, Cùm.

Præterito Perfecto.

Ciun men, Cùm ego. vt suprà.

Chho-

Chhorde bascem Manducauerim	*Chhorde bascim* Manducauerimus
Chhorde basci Manducaueris	*Chhorde bascid* Manducaueritis
Chhorde basced Manducauerit.	*Chhorde bascend* Manducauerint

Præteritum perfectum Subiunctiui formatur coniungendo tertiam personam Præteriti perfecti Præsentis cum prima persona Futuri Optatiui, Verbi, Sum. v. g. *Ciun men chhorde bascem*, Cùm ego manducauerim. & illud *Chhorde*, manet immobile, & solummodo *Bascem*, coniugatur, sicuti videre potes ex his, quæ superiùs diximus.

Præterito Plusquam perfecto.

Ciun men, Cùm ego, vt suprà.

Chhorde budem Manducauissem	*Chhorde budim* Manducauissemus
Chhorde budi Manducauisses	*Chhorde budid* Manducauissetis
Chhorde bud Manducauisset.	*Chhorde budend* Manducauissent.

Præteritũ plusquam perfectum Subiunctiui est idem, ac Præteritum plusquam perfectum Indicatiui; solummodo additur in Subiunctiuo particula *Ciun* in principio.

Futuro	*Futuro*
Ciun men, Cùm ego.	*Ciun ma,* Cùm nos
Chhorde bascem Manducauero	*Chhorde bascim* Manducauerimus
Chhorde basci Manducaueris	*Chhorde bascid* Manducaueritis
Chhorde basced Manducauerit.	*Chhorde bascend* Manducauerint.

Infinitiuo modo tempore præsenti, & Præterito imperfecto.

Chhorden, Manducare.

Infinitiuum formatur à prima persona Præteriti perfecti actiui, mutando vltimam literam *m* in *n*, v. g. *Chhordem*, Manducaui. *Chhorden*, Manducare.

Præ-

Præterito perfecto, & Plusquam perfecto.

Chhorde buden,	Manducauiſſe.

Præteritum perfectum, & plusquam perfectum formantur à tertia perſona Præteriti perfecti Indicatiui, adiungendo ipſi Infinitiuum Verbi, Sum, ideſt ***Buden***. v.g. ***Chhorde buden***, ſicuti diximus.

Futuro	*Futuro*
Chhaſten chhord	Manducatum ire Manducatum eſſe.

Formatur ſicut Futurum Indicatiui mutato; *Mchhaem*, Volo, in ***Chhaſten***, Velle.

Gerundia.

Chhoerden	Manducandi
Der chhoerden	Manducando
Berai chhorden	Manducandum.

Gerundium in *do*, idem eſt, ac Infinitiuum. In *di*, idem eſt, ac Infinitiuum præpoſita particula *der*. pro Gerundio in *dum*, præponitur Infinitiuo particula ***berai***.

Parti-

Participia Actiua.

Chhor	Manducans
Chhorende	Manducator
On keechhad chhord	Manducaturus.

Chhor est sicuti secunda persona Imperatiui, dempto *be*, vel *bo*. addito *ende* fit *chhorende*, Manducator.

De Verbo Passiuo, Manducor.

Chhorde misceuem:

Indicatiuo modo tempore præsenti.

Chhorde misceuem Mãducor	*Chhorde misceuim* Mãducamur
Chhorde misceui Manducaris	*Chhorde misceuid* Manducamini
Chhorde misceued Manducatur.	*Chhorde misceuend* Mãducantur

Præterito imperfecto.

Chhorde misciudem Manducabar	*Chhorde misciudim* Manducabamur

Chhor-

Chhorde misciudi Manducabaris	*Chhorde misciudid* Mãducabamini
Chhorde misciud Manducabatur	*Chhorde misciudend* Manducabantur

Præterito perfecto.

Chhorde sciudem Manducatus fui	*Chhorde sciudim* Manducati fuimus
Chhorde sciudi Manducatus fuisti	*Chhorde sciudid* Manducati fuistis
Chhorde sciud Manducatus fuit.	*Chhorde sciudend* Manducati fuerunt

Præterito Plusquam perfecto.

Chhorde sciude budem Manducatus fueram	*Chhorde sciude budim* Manducati fueramus
Chhorde sciude budi Manducatus fueras	*Chhorde sciude budid* Manducati fueratis
Chhorde sciude bud Mãducatus fuerat	*Chhorde sciude budend* Manducati fuerãt.

Fu-

Futuro.

Futurum est sicut Præsens, & etiam coniugatur hoc alio modo, scilicet.

Chhorde chhaem sciud	Manducabor
Chhorde chhai sciud	Manducaberis
Chhorde chhaed sciud	Manducabitur.

Pluraliter.

Chhorde chhaim sciud	Manducabimur
Chhorde chhaid sciud	Manducabimini
Chhorde chhaend sciud	Manducabuntur

Imperatiuo modo tempore Præsenti,

Chhorde sceuem Manducer	*Chhorde sceuim* Manducemur
Chhorde sceu Manduceris	*Chhorde sceuid* Manducamini
Chhorde sceued Manducetur	*Chhorde sceuend* Manducentur

Opta-

Optatiuo modo tempore Præsen ti, & Præterito Jmperfecto.

Ensciahlla ke *men*. Vtinam. *Ensciahlla* ke *ma*.

Chhorde misciudem Manducarer	*Chhorde misciudim* Manducaremur
Chhorde misciudi Manducareris	*Chhorde misciudid* Mãducaremini
Chhorde misciud Manducarentur	*Chhorde misciudend* Manducarentur

Præterito perfecto, & Plusquam perfecto.

Ensciahlla ke *men*. Vtinam ego; *Ensciahlla* ke *ma*, Vtinam nos.

Chhorde sciude budem Manducatus essem	*Chhorde sciude budim* Manducati essemus
Chhorde sciude budi Manducatus esses	*Chhorde sciude budid* Manducati essetis
Chhorde sciude bud Manducatus esset.	*Chhorde sciude budend* Manducati essent.

Futuro.	*Futuro.*
Ensciablla ke *men*, Vtinam ego.	*Ensciablla* ke *ma*, Vtinam nos.
Chhordesceuem Manducer	*Chhordesceuim* Manducemur
Chhorde sceui Manduceris	*Chhordesceuid* Manducemini
Chhordesceued Manducetur.	*Chhordesceuend* Manducentur.

Subiunctiuo modo tempore Præsenti.

Ciun men, Cùm ego.	*Ciun ma*. Cùm nos.
Chhordesceuem Manducer	*Chhorde sceuim* Manducemur
Chhorde sceui Manduceris	*Chhorde sceuid* Manducemini
Chhordesceued Manducetur	*Chhorde sceuend* Manducentur

Præterito Jmperfecto.

Ciun men, Cùm ego.	*Ciun ma*, Cùm nos
Chhorde misciudem Manducarer	*Chhorde misciudem* Manducaremur
Chhorde misciudi Manducareris	*Chhorde misciudid* Mãducaremini
Chhorde misciud Manducaretur.	*Chhorde misciudend* Manducarentur.

Præterito Perfecto.

Ciun men, Cùm ego.	*Ciun ma*, Cùm nos.
Chhorde sciude bascem Manducatus sim, vel fuerim	*Chhorde sciude bascim* Manducati simus, vel fuerimus
Chhorde sciude basci Manducatus sis, vel fueris	*Chhorde sciude bascid* Mauducati sitis
Chhorde sciudebasced Manducatus sit, vel fuerit	*Chhorde sciude bascend* Manducati sint

Præterito Plusquam perfecto.

Ciun men, Cùm ego.	***Ciun ma,*** Cùm nos.
Chhorde sciude budem Manducatus essem	*Chhorde sciude budim* Manducati essemus
Chhorde sciude budi Manducatus esses	*Chhorde sciude budid* Manducati essetis
Chhorde sciude bud Manducatus esset.	*Chhorde sciude budend* Manducati essent.

Futuro	*Futuro*
Ciun men, Cùm ego.	*Ciun ma*, Cùum nos.
Chhorde misceuem Mãducatus ero	*Chhorde misceuim* Mãducati erimus .
Chhorde misceui Manducatus eris	*Chhorde misceuid* Manducati eritis
Chhorde misceued Manducatus erit.	*Chhorde misceuend* Mãducati erunt

Infinitiuo modo tempore præsenti, & Præterito imperfecto.

Chhorde sciudem Manducari.

Præ-

Præterito Perfecto, & Plusquam perfecto.

Chhorde sciude buden Manducatum esse.

Futuro.

Chhorde chhasten sciud Manducatum iri.

Participium.

Chhorde sciude, Manducatus
Chhordeni Manducandus, & dignus, seu aptus qui manducetur.

De *Verbo* Misceuem.
Fio.

Indicatiuo modo tempore præsenti.

Misceuem	Fio	*Misceuim*	Fimus
Misceui	Fis	*Misceuid*	Fitis
Misceued	Fit	*Misceuend*	Fiunt

Præterito imperfecto.

Misciudem	Fiebam	*Misciudim*	Fiebamus
Misciudi	Fiebas	*Misciud:d*	Fiebatis
Misciud	Fiebat	*Misciudend*	Fiebant

Præ-

Præterito Perfecto.

Sciudem	Factus fui	*Sciudim*	Facti fuimus
Sciudi	Factus fuisti	*Sciudid*	Facti fuistis
Sciud vel Sciudeest,	Factus fuit.	*Sciudend*	Facti fuerunt.

Præterito Plusquam perfecto,

Sciude budem	Factus fueram	*Sciude budim*	Facti fueramus
Sciude budi	Factus fueras	*Sciude budi*	Facti fueratis
Sciude bud	Factus fuerat	*Sciude budend*	Facti fuerant.

Reliqua tempora, & modi possunt nosci per regulas supradictas, & per verba superius coniugata.

FINIS.